

toespraak CdK Ank Bijleveld-Schouten bij de inwijding van de Sefer Thora in de Grote Synagoge Deventer

Deventer, 8 november 2014, rond 11.00 uur

Geachte leden van de Joodse Gemeente Beth Shoshanna in Deventer, geachte locoburgemeester, geachte vertegenwoordigers van de uiteenlopende religieuze en maatschappelijke organisaties, geachte aanwezigen,

Als Commissaris van de Koning van de provincie Overijssel voel ik mij zeer vereerd hier in de Grote Synagoge van Deventer het woord tot u te mogen richten bij de feestelijke inwijding van de Sefer Thora, de nieuwe Thorá-rol.

De Séfer Thorá is hier zojuist met groot ceremonieel binnengeleid en de inwijding is een uitzonderlijke aangelegenheid, voor Deventer, voor de provincie Overijssel en voor heel Nederland.

De Thorá neemt een centrale rol in bij het joodse geloof. Opvallend daarbij is de fysieke wijze waarop de joodse gelovigen omgaan met het geschrift.

Deze Séfer Thorá is - zo begrijp ik- zowel nieuw als oud.

De rol zelf is maar enkele jaren geleden geproduceerd. Tegelijkertijd is hij vervaardigd volgens een traditie die duizenden jaren oud is. Met ganzenveer en op perkament. Lettertje voor lettertje opgeschreven. Om ***kosjer*** te mogen worden genoemd, mag de tekst geen enkele fout bevatten.

Hetgeen –en dat is dan weer nieuw- tegenwoordig wordt gecontroleerd met een uitgekiend computerprogramma.

Zo gaan oud en nieuw perfect samen.

De joodse gemeente in Deventer, **Beth Shoshanna**, heeft zich jarenlang ingezet om de aanschaf van deze Séfer Thorá mogelijk te maken, waarvoor hulde!

Oud en nieuw gaan ook perfect samen, waar het gaat om de inhoud van de Thorá. Hij bevat teksten die duizenden jaren oud zijn. Het betreft de schepping, de toren van Babel, het verbond dat God sloot met het volk van Israël, het verhaal van Mozes die het volk leidde naar het beloofde land. En de Thorá bevat de joodse wetten die horen bij het verbond.

Ik moet hier een beetje voorzichtig zijn: onder het publiek zitten natuurlijk mensen die **echt** gespecialiseerd zijn in de Thorá en andere eeuwenoude joodse geschriften-

Wat nieuw blijft, is de **geest** van de Thorá. Deze is van grote betekenis voor de gelovigen in onze samenleving: de oudste geschiedenis van ons geloof en de menselijke verplichtingen die daarmee samengaan, vormen de grondslag van de religies die hier vandaag vertegenwoordigd zijn in deze synagoge, namelijk het jodendom, het christendom en de islam.

Alle drie hebben ze de Thorá als basis.

Maar, niet alleen voor de gelovigen is de Thorá vandaag de dag actueel, de Thorá is een leidraad voor **alle** mensen.

Want ook onze wereldlijke wetgeving gaat in grote lijnen terug op de teksten in de Thorá.

Neem bijvoorbeeld de tien geboden -of de tien **woorden** zoals de joden zeggen, die in eerste aanleg worden genoemd in de Thorá.

Ze leggen het fundament voor de rechtspraak zoals deze tot op de dag van vandaag geldt in onze samenleving.

Zo komen de wetten van de joden, de christenen, de moslims **en** van de wereldlijke rechtspraak in de kern uiteindelijk samen in de Thorá.

Een betere basis voor onderlinge verdraagzaamheid is nauwelijks denkbaar, zou je denken.

Helaas zijn wij nu nog altijd dagelijks getuige van het tegenovergestelde: mensen doen elkaar de vreselijkste dingen aan, en laten daarmee zien geen respect te hebben, niet voor de medemens, niet voor woorden, geboden of wetten, of deze nu religieus of wereldlijk zijn.

Het kan geen kwaad hier van tijd tot tijd weer eens bij stil te staan.

Toch kennen onze samenleving en onze religies een lange traditie waarin wordt opgeroepen tot verdraagzaamheid.

Ik denk aan het drama Nathan de Wijze waarin de Duitse schrijver Lessing* eind achttiende eeuw laat zien dat onze religies één familie vormen, met gedeelde morele normen.

In een parabel wordt ieder van de drie religies voorgesteld als een kostbare ring, niet te onderscheiden van de andere twee. Alleen de drager van de ring –de gelovige zelf dus- kan met zijn houding aantonen dat hij het waard is zijn ring te dragen.

En dat is nog altijd hoogst actueel.

Een ander voorbeeld van religieuze verdraagzaamheid zien we veel dichterbij huis, in de architectuur van deze prachtige synagoge.

Misschien is het u opgevallen dat de gevelruimte biedt aan zowel de joodse Davidster als de islamitische halve maan.

En als u naar de vensters kijkt, ziet u duidelijk de Oosterse vormen die doen denken aan de sprookjes van duizend-en-één nacht.

Deze Moorse stijl gaat terug op het Middeleeuwse Spanje onder de islamitische overheersing. Er was welvaart, en de joden en christenen konden hier vrijelijk hun geloof belijden.

En als hoopgevend teken van verdraagzaamheid zijn in de negentiende eeuw meerdere schitterende synagogen gebouwd in deze Moorse stijl, bijvoorbeeld in Boedapest, Praag of Berlijn.

Lieve mensen, ik rond af.

Moge de heilige boodschap van de Séfer Thorá de samenleving blijven inspireren tot verdraagzaamheid.

Nu en in de toekomst. Het is actueler dan ooit, overal ter wereld.

Ik dank u voor uw aandacht.

*Gotthold Ephraim Lessing (1729 – 1781): **Nathan der Weise (1779)**